Arte Lukačić učitelj
Šibenik (K.Lenčo

GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIZGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 5 NOVEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 291

Historički napori

Zagreb 3 XI. Talijansko-abesinski konflikt, koji je izazvao tolike zabrinutosti i toliko opasnosti širih komplikacija najviše zato, što je s izvjesnim engleskim interesima apsolutno nespojiv i koji već danas radi primjene sankcija postaje skrajnje kritičan i Italiji i mnogim državama, a donekle i samoj Engleskoj, jer ta primjena i nju indirektno dosta osjetljivo pogađa. — što se opaža u obimnom odlivu zlata iz Francuske i Engleske u Ameriku — mobilizirao je skoro cijelu svjetsku diplomaciju dotle, da je već jasno, kako se njegovo dulje trajanje neda i ne može ničim usloviti ni dozvoliti. Jedno se rješenje apsolutno nameće. Najbolje za to svjedoči posredovna uloga apostolskog nuncija u Parizu, koja ide za tim, da bi se što prije razvedrio tmurni međunarodnopolitički horizont.

Diplomatski pregovori između Pariza i Londona u pogledu Abesinije doći će ovih dana do izražaja, jer će odnosni predlozi njihovi biti uzeti u pretres u Ženevi još prije no što budu zvanično saopćeni Italiji. Velika je nezgodnost u tome, što će se kroz to talijanske vojne operacije u Africi nastaviti bržim tempom, pa odatle lako mogu da nastanu nove poteškoće i da se cijelo rješavanje ovog problema ipak otegne sve tamo do onog vremena, kad će u Abesiniji sezona kiša ponovno da spriječi ratovanje. Nezgodno je i to, što je raspoloženje u Ženevi skeptično, jer u slučaju da se ne nađe formula za rješenje talijansko-abesinskog konflikta situacija će na Mediteranu postati sve zategnutija i opasnija.

Na takovo mišljenje upućuje i činjenica, da je sporazum između Engleske i Francuske glede zajedničke akcije na Mediteranu svršena stvar i da bi taj sporazum došao do stvarnog izražaja u onom času, kad bi engleska mornarica na tom moru bila kakogod ozbiljno ugrožena. U Parizu i Londonu već je javna tajna, da su dovršeni dogovori između Francuske i Engleske za zaključenje jednog mediteranskog sporazuma, koji ne bi obuhvatao samo pomorsku već i aviatičku njihovu saradnju. Do toga je došlo zbog pretpostavke, da bi Italija uza sve sankcije mogla nastaviti ratom, u kojem bi slučaju, ako pregovori u toku ne uspiju, trebalo ipak pribjeći blokadi talijanskih luka.

Sve su ovo činjenice i eventualnosti, koje u Rimu moraju da djeluju i radi kojih se može predmijevati, da će se ipak konflikt u istočnoj Africi primaknuti kraju prije no što se je mislilo, a mogu da mu idu u prilog s jedne strane izvjesne disgregacijone pojave u samoj Abesiniji i ona tjeskobna osjetljivost, koja se javlja u Egiptu, koje bi mogle da nastanu kritične prilike i za samu Englesku.

U ovakvom momentu nije čudo, što se vrše mnogostrani silni napori, da bi se sve po mogućnosti na najbolji način i što prvo izravnalo i da bi iz svega toga izišle zadovoljne sve tangirane strane.

To je tim potrebnije u koliko pretstoji u Londonu jedna vrlo važna konferencija t. j. pomorska, na kojoj bi se između ostalog imao da ispita i statut o Mediteranu. Već su za preliminarne pregovore s time u vezi stigli u London neki francuski izaslanici. Nedavno je javljeno o pregovorima, koje Engleska vodi sa Španjolskom zbog Tangera i Ceute. Talijani pak snuju da izazovu na toj konferenciji internacionalizaciju Gibraltara, kojemu bi se imao pridati režim jednak onome, koji vrijedi za Sueski kanal.

Englezi međutim nastavljaju da utvrđuju svoje pozicije u istočnom Mediteranu. Arsenal i ateljei Malte biće postepeno ispražnjeni, a nadoknađeni u Haifi i Aleksandriji. Čvrsta će pomorska baza biti stvorena i na Cipru. Pored toga vode se englesko—grčki pregovori za upotrebu grčkih pribježišta u Cefaloniji i Navarinu u slučaju sukoba na Sredozemnom moru.

U Egiptu su nezadovoljni što London pod izlikom internacionalne krize nastoji da tu uspostavi režim protektorata od god. 1914, koji je ukinut nakon ugovora 1922 god. Aleksandrija je postala i ovo posljednje vrijeme glavnom bazom engleske flote, a da o tome nije ni indirektno saslušana egipatska vlada.

Postupak Engleske je inače razumljiv, jer bi i najmanji poremećaj odnosa i snaga na Mediteranu značio preludij najozbiljnijim i najtežim komplikacijama, koje bi se mahom odrazile i na vropski kontinent, a koje bi i na samom afričkom golemom kontinentu izazvale najopasnije reakcije.

Sve to skupa spojeno daje nam pregledni, ali istovremeno i jasni uvid u svu onu razspojasanost, koja bi se razvila, kad bi izvjesna količina vojnih snaga morala biti angažirana pri prvom eventualnom sukobu.

Napori koji su sad uloženi i koji idu za tim, da bi se riješio talijansko-abesinski konflikt, mogu se za to s punim pravom nazvati historički; po njima se najbolje vidi, kako je još preuranjeno bilo s talijanske strane spremanje bilo kakve ekspedicije u Afriku. Toga radi će se ovog puta Italija morati zadovoljiti čednim rezultatima. Kako sada stvari stoje za nju će biti najbolje, da se prepusti sporazumu, od kojega bi mogla dobiti više, nego li osvajanjem. Skori će nam dani razjasniti mnogo toga u tom pogledu.

Dinko Sirovica.

Politika i interesi

Beograd 5. Prigodom objavljivanja bilansa vanjske trgovine kraljevine Jugoslavije za prvih devet mjeseci ove godine sva prestolnička štampa temeljito i najozbiljnije kritikuje jugoslavensko—francuske trgovačke odnose. Naš izvoz u Francusku stalno je u opadanju. Francuska u našem izvozu dolazi tek na dvanaesto mjesto! Dok naprotiv Francuskej je uspjelo da kod nas osigura velika i brojna tržišta za svoju robu, tako da su naši trgovački odnosi sa Francuskom stalno pasivni, a što je još najgore ta pasivā neprekidno raste.

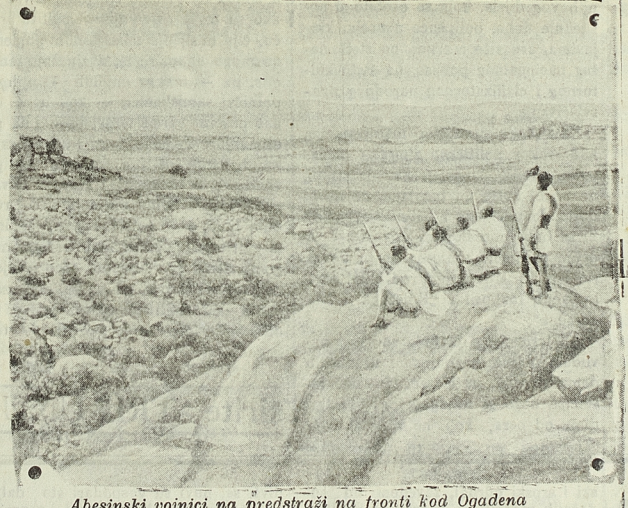
Naši trgovački krugovi predbacuju Francuskoj što daje *uvozu austrijskog drva osobite povlastice, dok je naše drvo potpuno stisnula sa svih svojih tržišta koliko u Francuskoj toliko i u kolonijama. Isto se tako više ne uvozi i naš kukuruz u Francusku*, jer je Francuska dala posebne povlastice svojim kolonistima iz Indokine i uvoz njihova kukuruza u Francusku potpuno oslobodila svih carina i nameta.

S tim u vezi beogradska „Politika" ističe, da politički odnosi mogu ostati prijateljski samo onda, ako ostanu čvrste i tijesne ekonomske veze između dviju zemalja. List nadalje veli da se Francuska ljuto vara, ako misli, da može na temelju jugosl. saveznièke vjernosti ignorisati naše privredne interese. Ako Francuska nastavi sa svojom sadašnjom trg. politikom, onda će time stvoriti zle posljedice za svoj prestiž u Jugoslaviji.

Podmirite pretplatu!

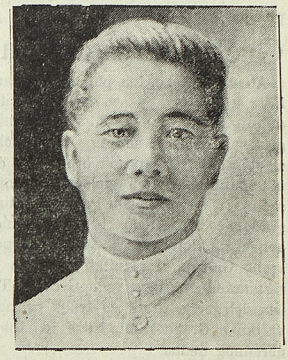
nemojte čekati jer ćemo biti prisiljeni da Vas utužimo.

Izvidjanje neprijatelja

Abesinski vojnici na predstraži na fronti kod Ogadena

Atentat na kineskog ministra predsjednika

Kineski predsjednik vlade i ministar vanjskih posala na koga je ovih dana izvršio atentat jedan kineski novinar

Papa zagovara talijanski mandat nad Abesinijom

Urbs Vaticana 5. U prekjučerašnjim broju vodeće katoličke revije „Civiltà cattolica" osvanuo je članak koji se zalaže da se Italiji dade u ime Društva naroda mandat nad Abesinijom.

Svi veći uvodni članci u „Civiltà Cattolica" stoje pod direktnim uplivom Pape. I sadašnji Papa redovito pregledava kopije sviju članaka, koji imaju da se tiskaju u spomenutom časopisu. Drži se da je prekjučerašnji članak bio inspirisan, ako ne i napisan od samog Pija XI. U tom se članku kaže da Društvo naroda ne bi smio da se protivi davanju Italiji jednog mandata nad Abesinijom, ako se žele izbjeći komplikacije u Evropi i ostalom svijetu. Italija ima pravo na takav mandat i to s razloga što su se iza rata bivše njemačke kolonije podijelile, a da se pri tome nije vodilo računa o Italiji. Članak završava pozivom na sve katolike Francuske i Engleske da pokažu više superiornosti i razumijevanja za životne interese Italije.

Ovaj članak najbolje potvrdjuje vijesti o diplomatskoj suradnji Vatikana i francuske vlade, kao i posjetu pariškog nuncija Lavalu, saopćivši mu da ga Papa moli da sklone englesku vladu neka pristane da se Italiji dade mandat nad Abesinijom.

Francuska i nadalje šalje materijal u Eritreju

Pariz 5. Jučer je otputovao iz francuske luke Port St. Louis jedan veliki parobrod natovaren raznim materijalom, a na palubi je bio nakrcan sijenom čime se htjelo maskirati materijal koji je odredjen za Eritreju. Istodobno javlja franc. list „Humanite" da je o noći od 30 X o. g. jedan veliki francuski parobrod od 14,000 tona natovaren bakrom i ostalim ratnim materijalom napustio luku Le Havre i otputovao za Italiju.

Ovih dana očekuju u Italiji nove pošiljke bakra iz Francuske.

Grčka monarkija

Atena 5. Rekordna pobjeda monarhista u Grčkoj koji su na plebiscitu dobili preko 90 posto od ukupnih glasova unijela je smirenje u politički život zemlje. U četvrtak otputovat će u London specijalna delegacija koju sačinjavaju min. vojske Papagos, zatim gradonačelnik Atene te pretstavnici avijacije i flote da zvanično saopći kralju Gjorgju II rezultat plebiscita i restauraciju kraljevstva u Grčkoj. Ta ista delegacija pratit će kralja pri povratku u Grčku kamo stiže u toku narednog tjedna.

Senator Davanzati napada Francusku

Rim 5. Tal. politički krugovi postaju nezadovoljni sa posljednjim držanjem Francuske, tako da je jučer urednik rimske „Tribune" sen. Davanzati održao na radiu govor u kojemu je iznio pregled političkog stanja u svijetu i na jednom mjestu žestoko napao Francusku spočitnuvši joj da „vodi prevarantsku politiku."

KULT TOLJAGE

Wir bekennen uns zu dem Geschlecht
Das aus dem Dunkeln ins Helle strebt.
Goethe.

Nakon legendarnog junaštva naših otaca, a i naše starije generacije, koji su se mačem u ruci borili za spas i slobodu cjelokupnog našeg naroda, nakon što je minulo krvavo doba klanja i ubijanja i nakon što je nad krvlju otkupljenom otadžbinom sinulo sunce sreće, mira i slobode, uloga današnje inteligencije imala bi da bude pretežno kulturna. Današnja inteligencija trebalo bi da se posveti prosvjećivanju naroda i nastojanju da naša zemlja, po kulturnim tekovinama, uđe u red naprednih evropejskih država. Privodeći u djelo zavjetne misli naših najvećih muževa, današnja inteligencija, u slobodnoj otadžbini, trebala bi da bude solidarna u ugušivanju mračnjaštva i šovinizma. Kad bi pak svaki pojedini naš inteligentniji čovjek i svaki naš intelektualac, bilo na kojem položaju ili na bilo kojem mjestu, razvijao svoj blagotvoran rad u prosvjećivanju i upućivanju svoje okoline kao i u smirivanju neobuzdanih strasti, ne bi danas promatrali žalosnu pojavu, da se, vrlo često, u dnevnoj političkoj borbi razloži — toljagom.

Oružje, batina i toljaga izgleda da su danas najefikasniji argumenti kojima ima da se dokaže ispravnost dotičnih načela i težnja, argumenti kojima se misli postići da ideja postane stvarnost i prema tome najpogodnije sredstvo da se izvojšti — pobjeda.

Nemam namjeru da ovom konstatacijom povrijedim sve naše političke borce i njihove pristalice, nego samo hoću da istaknem bitnu oznaku jednog njihovog dijela, koja se osobito u posljednje doba, poi ence u našim krajevima, sve više razvija, na štetu našeg nacionalnog ponosa, na štetu kulturnog i civilizatornog narodnog prosvjećivanja.

Kod svake stranačke manifestacije, kod svakog političkog zbora i sastanka, čovjek danas treba da strepi, da ne bi došlo do tučnjave, da ne bi došlo do pucnjave i batinjanja, kao da bi se nalazio u bojnim rovovima. O ovom predmetu umjesno je progovorio i g. Dr Mirko Perković u III dijelu svojih razboritih „Bilježaka i Napomena".

Ali teror ne p javljuje se samo povodom političkih zborova i stranačkih demonstracija, pa i svečanih manifestacija, nego se toljagom prijeti i ljudima od pera, koji ne vode aktivnu političku borbu na terenu ili sa tribune, nego i onima koji se ograničuju da svoja mišljenja i poglede izrazuju putem javne štampe. Pa eto nápokon i piscu ovih redaka poručeno je u vi še navrata da će biti fizički napadnut, da će njegova leđa osjetiti dejstvo toljage, ako ne prestane svojim pisanjem, koje nije u skladu s ideologijom koja danas prevladuje u stanovitim krajevima i u stanovitom dijelu našega naroda. I tako u našem društvu, i to u t. zv. boljem društvu, imamo na žalost takovih elemenata koji misle da će svoja uvjerenja, prema protivničkom uvjerenju, najbolje opravdati i dokázati, ako ne posegnu za istim kulturnim oruđem, ako se ne late pera, nego ako to svoje uvjerenje silničkí nametnu sredstvom — toljage.

Pisac je ovih redaka, čisto iz patriotskih pobuda, ispoljavao dobronamjerno svoje političke napore i primjedbe samo putem štampe i u razmatranju političkih događaja bio je uvijek daleko od žučnih napadaja i libelističkih metoda. Svojim skromnim radom mislio je da će moći barem nešto doprinjeti k učvršćivanju narodnog jedinstva, onog najvišeg ideala i one svete nacionalne dogme, o kojoj se više ne bi smjelo ni raspravljati. I stoga je on uvijek odlučno ustajao protiv shvatanja onih ljudi, koji još sanjaju Veliku Hrvatsku ili Veliku Srbiju i ako osjećanja tih ljudi on često shvaća i poštuje, jer iz njih govori prošlost.

Teško je onim ljudima, u kojima je razvijeno osjećanje tolerancije prema svojim političkim protivnicima, jer oni u istima ne gledaju neprijatelja već — ako su to iz uvjerenje — čestitu braću, čije mišljenje u izvjesnom pogledu ne mogu da podijele, a žigosaju samo one, pa — makar oni bili i njihovi politički sumišljenici, — koji hoće da naš pošteni narod teroriziraju i da ga obmanjuju demagoštvom i lažima radi svojih ličnih interesa, mjesto da ga vode svojim vrlinama i svojim žrtvama. Teško i bolno mora biti u srcu onih ljudi, koji čiste savjesti, jedino iz patriotskih poziva i ne tražeći nagrade, hoće „da dodadu zrno svoje" za svoj veliki rod, pa im se, kao nagrada za to njihovo djelovanje, i to od svoje rođene braće, prijeti — toljagom!

J. K.

širite »TRIBUNU«

Književne vijesti

„KNJIŽEVNI HORIZONTI"

listopad-prosinac 1935. — br. 1—12

Ovaj dvobroj — u 60 stranica — obiluje raznolikom književnom građom: kritikom, esejima, originalnim pjesmama, izvacima iz romana, prijevodima itd. Karakteristično je i po naše doba siptomatično, da ovaj književni, zagrebački list, **jedini** *iznosi i stavlja na zasluženo mjesto naše pisce koje sistematski izvjesne književne i političke klike hoće da pokopaju, pa materijalno i moralno da unište! Ta su imena ovih, živih književnika: Ljubo* **Wiesner**, *Nikola* **Polić**, *Miroslav* **Krleža**! *Osobito protiv Krleže, najevropskijeg pisca iz Jugoslavije, koji se prevodi i čita po Evropi, vodi se upravo bjesomučna hajka! Ko je protiv njega; zašto; koji su im kriteriji javnih i tajnih napadaja? Krleža je krivac, jer se je usudio, da najjačim književnim kvalifikama, izvanrednom darovitošću uma, srca i hrabrošću iznese rak rane koje rastaču organizam naše nacije. I — jer govoreći istinu hoće da liječi kugu socijalnu — stoga s njime na — lomaču!*

Nećemo da nabrajamo naslove savremenih članaka, pjesama, studija itd u „Književ. Horizontima«, jer bi na pr. neke — po obimu male pjesme — zaslužívale posebnu analizu i najpohvalniju kritiku, kao što je ona V. Vlaisavljevića: Čovječanstvu, ili ona L. Žimbreka: Ljubi Wiesmeru.

Preporučujemo ovu književnu reviju koju — nažalost — mnogi primaju, čitaju, a neće da pošalju pretplatu!! Siromah je izdaje, saradnici surađuju badava.... a urednik mora da izdaje po dva broja zajedno, dok sakupi toliko da jedva može da plati štamparij u! Na takovoj kulturnoj visini stojimo! Sistematski se u Hrvatskoj i u bijelom Zagrebu, ponavlja grozna sudbina: Lisirski, Matoši, i Wiesneri umiraju i umiraće od — gladi!!! M. P.

Unajmljuje se prostorije za kancelariju ili ambulantu, u najstrožijem centrumu.

Bolja obitelj primila bi gospodina na stan i hranu.

Informacije upitati u redakciji.

Šibenik i borba za nar. stvar unatrag 50 godina

Obljetnica smrti jednog odličnog nar. borca i buditelja naroda

Ovaj članak primili smo od jednog ugl. starog borca šibenčanina, te će mo ga iznijeti u više brojeva. Ur.

Stoljećem, koje je prošlo, naš se narod mora i može ponositi. Tome stoljeću i ljudima, koji onda radiše na budjenju naroda svog, današnji naraštaji moraju se i mogu se diviti i uzimati ih sebi i svojim mladjima na ugled. Rad današnjih ljudi, naših otaca i djedova, bio je posvećen budjenju naroda u nacionalnom smj ru te otimanju istog iz pandža neprijatelja, koji su njegovu narodnu nesvijest iskorišćavali u svoje materijalne i druge sebične i nečiste svrhe. Taj neprijatelj, uz austrijske vlasti ovdje, a madjarske preko Velebita, bila je ovdje u Dalmaciji ona šačica Talijana i od njih zavedenih Hrvata i Srba. Hrvatski i srpski odrodi, zavedeni od ondašnjih moćnih — u svakom pogledu — Talijana, ili zablješteni i osvojeni talijanskom lijepom knjigom i kulturom, kao i slatkim tal. jezikom, moralno slijepi u nesvijesti svojoj pomagahu tuđincu držati svoj vlastiti narod u tmici i sužanjstvu, da, kao „sretan" kmet, radi za onoga, koji ga mrzi i prezire; da ga svojim radom bogati i tovi. Na jednoj strani, dakle, bio je puk, bezlična masa dvonožne životinje, a na drugoj strani bila su gospoda i pogospodjeni odrodi. A onda su gospodá bila zbilja „gospoda", a smrdljivi dvonožac iz puka bio je kmet — kmet njihov.

Ovo „gospodstvo" i ovo kmetstvo trajalo je dugo i dugo. Uselio se to kom dugog vremena tuđin u naše krajeve i zagospodario sa onime koje je ovdje našao, a koji su bili na svom rodnom ognjištu. Zemlja je bila domaćih, dok im nju tuđin nije pomalo, ovako ili onako, oteo, ne iz ruku, nego iz vlasništva, jer njegove su ruke i dalje milovale motikom i lašunom svoju dragu hraniteljicu zemlju, ali jako veliki dio plodova te zemlje morao je nositi i davati tim novim, jučer doseljenim gospodarima. Ugnjezdivši se, novi su gospodari što dalje to više postajali bezobzirniji i osorniji u svakom pogledu i počeli prelaziti mjeru dostojenstva ljudskoga u općenju sa domaćim žiteljstvom, — sa kmetom.

To rodi oprekama. Opreke učiniše te ljudi — kmeti počeše misliti. Misao nikad nije mirna kad se probudi i ona, probudjena, nadje i ustanovi činjenicu: pa, mi kmeti, mi smo, kod svoje kuće i na svome, a odakle dodjoše ova „gospoda", pa da oni nad nama, nad našom zemljom, nad našim dušama gospodare; da preziru nas, našu djecu, naš jezik; da nose plodove naše zemlje i naših ruku; da najzad odnose i plod našeg srca: našu djecu da šalju u vojsku i na galije da za njihovu slavu ginu i našu krv liju?

I povede se borba, borba između naroda i gospode tuđinske. Neravna je bila u početku i teška. Talijani imahu sve, naši ništa osim zanosa i uvjerenja o svom pravu. U Talijana bijaše moć novca, moć vlasti, moć znanja i zamjerne kulture; naši bijahu siromasi bez pare, bez vlasti, pa i bez nauke, bez znanja, bez škola, tako reći goloruki materijalno i duševno. Ako se je iz te bespravne mase tko i uzdigao na više, to su bili pojedinci. I baš tim rijetkim pojedincima bilo je sudjeno uhvatiti se u koštac sa nesrazmjerno jakim protivnikom. Borba se vodila o svaki pedalj; pedalj po pedalj se i osvajalo žilavom ustrajnošću, primjernom odvažnošću u najtežim prilikama, kad je to moglo stati i glave. Moćni tuđin imao je i svojih naimljenika, svojih „brava", koji su za judin novac bili svedj spremni na napadaj, ako treba, i oružiem. Ali svetost prava i uvjerenje o pravu davala je borcima iz narodnih redova snagu i polet. Makar kako rijetki bili oni te se stavise na čelo narodnog pokreta, puna svijest da su na svome tlu, da se bore za najelementarnija prava čovječja svog zanemarenog naroda, inače naroda dobra i bistra, koji je samio u neznanju, ta jaka svijest činila je od njih heroje i ti heroji probudiše narod. Probudjeni narod tresnu sa tudjincem o ledjima, a hrvatska trobojnica sa grbom i sa lisicom zalepr sa redomice sad na jednoj, sad na drugoj osvojenoj općini kao znak narodne slobode. Zora puca.

(slijedi)

Dopisništvo TRIBUNE: Gospinica 30 i Trafika g. Petrikova [Narodni trg]

SPLIT

Razgovor sa jednim pripadnikom Pohoraca

Kako je Vaš dopisnik mogao saznati iz nevezanog razgovora sa g. Dr. S. G. Angjelinovićem, senatorom i funkcionerom akcije Pohoraca, koji inače imadu određen jug. stav, stvari još stale ovako.

U pokretu Pohoraca nalazi se oko 30 istaknutih političara, koji sa grupama g.g. Jevtića, Stefanovića sačinjava skupinu od 140 jug. orjentisanih poslanika u Narodnoj Skupštini. Broj od 20 30 poslanika kolebljiv je i nema stalnog idejno-političkog pravca, ravna se prema prilikama, eda na taj način smogne što bolje da pomogne svom kraju.

Prema tome jug. grupe u Parlamentu prilično su jake. Akcija Pohoraca ima uspjeha, ali joj manjkaju financijska sredstva, koja mnogo znače. Inače, Pohorci su mnogima političarima trn u oku, i narečito izvjesnim članovima vlade, koji u izvjesnim vrlo značajnim i uglednim političarima pohoračke akcije gledaju opasne takmace.

Što se tiče spajanja Pohoraca sa Borbašima, jasno je, samo to, da su izvjesni od vodstva Borbaša dolazili u klub Pohoraca u Beogradu, ali koji su se razgovori vodili i zašto su te posjete bile, to nije poznato.

Inače jugosloveni su još jaki, a skore promjene, koje su neizbježive, popraviće stanje koje nije uredno ni dobro ni po zemlju ni po narod.

Ko diriguje Splitom dali vlast ili ulica ?

Pitanje je jasno, a zašto ga treba postaviti najbolje posvjedočuje ovo. Bez obzira na političko mišljenje, mi iznosimo ono što Splitu ne pristaje, što na njega, a naročito na one koji ovo vrše, baca ružnu sliku.

Splitski nacionalni list „Zov sa Jadrana“ izvjesio je plakate svog lista po trafikama i jer se nekome nije svidao sadržaj lista, nagovorio je par bjednika da pod prijetnjom uništenja i demoliranja dućana, skinu pomenute plakate. Ne samo to, nego je i uprava policije išla u prilog firma, s tim što je zabranila te plakate, motivišući da nisu prošli cenzuru policije. (A zašto onda Drž. Tužiteljstvo? Zar još i Policija? op. slagara). Ovo je vrlo loša slika, koju Split prikazuje kao grad terora, a ne kao grad slobode, koju propovjeda opozicija, a koja ovu slobodu, na pomoć eto vlasti, uskraćuje drugima. Ova stvar je u redovima jug. orjentisanih grupa u Splitu izazvala ogorčenje i proteste, i bojazan je, ako se ovo ponovi, da ne dođe do ozbiljnih incidenata. Jer vlast je da vlada ulicom i masom, ko ju hoće da kroji zakon!

Nagradna takmičenja Streljačke Družine

Već nekoliko svečanih dana Streljačka Družina — Split vrši vrlo uspjela nagradna natjecanja. Broj natjecatelja prilično je velik, a interes publike također. p

ŠTA JE SA BOLNICOM U BIOGRADU?

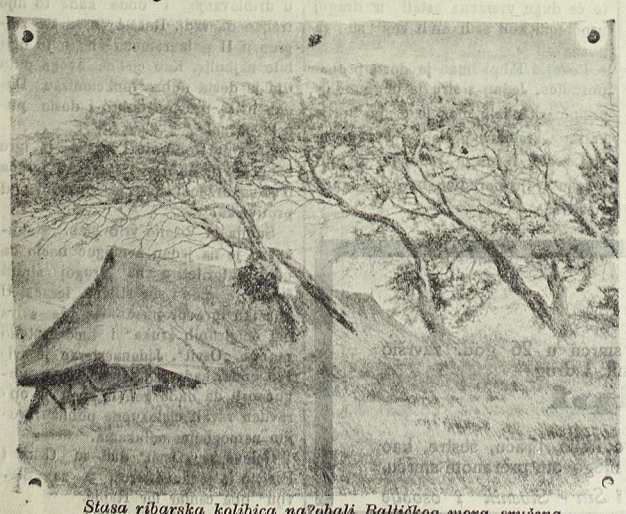
Zašto se baš na granici daje prigoda svakojakim komentarima ? — šteta od groma je vrlo mala !

Prema prvim izvještajima, šteta od groma izgledalo je iznosi preko 100 000 dinara! U stvari ta šteta prema naknadnim informacijama ne premašuje sumu od 10.000 din.

Bolnica je inače potpuno spremna za otvor, koji je trebao da uslijedi još 14 pr. mjeseca, a koji se iz nepoznatih razloga odlažio na neodređeno vrijeme. Kroz svo ovo vrijeme dok se čeka na svečani otvor, liječnici, kancelarijsko osoblje, i milosrdne sestre, hrane se i primaju redovito plaću. Zaista je interesantno da poslije tolikog novca uloženog u zgradu bolnice poslije svih spremanja, sada — kada je sve gotovo čeka se i bolnica na granici mada preko potrebne, još se ne otvara! Nije potreban i glavni svečani otvor. Neka bude skroman otvor, ali neka se bolnica otvori.

Čudno izgleda da se za jednu bolnicu, u kojoj se sav personal redovito plaća, namože naći dan za otvor i pored stvaranja tolikih zdravstvenih odbora i društva, a uzevši još u obzir koliko je ta bolnica potrebita B.

Nevrijeme na Baltičkom moru

Stara ribarska kolibica na obali Baltičkog mora srušena od jednog uragana, koje je nedavno tamo bjesnio.

Pašman moli otvor škole

Već druga godina teče da je selo Pašman — centar otoka Pašmana — bez škole. Radi trošnosti zgrade, koja je vlasništvo crkve Prosvjetno odjeljenje Banske uprave naredilo je da se škola zatvori, a učiteljstvo premjesti. Tom odlukom oko 200 školske djece ostalo je bez školskog odgoja prepušteno na odgoj ulici.

Zadnjih nekoliko godina školske Vlasti znajući loše stanje školske zgrade u Pašmanu dale su pripomoć za popravak iste. Ali nesloga sve pokvari. Pašmanci mjesto da se slože u pitanju škole, podijelili su se u dva tabora. Jedni su tražili da se popravi dosadašnja školska zgrada, a drugi su uporno dokazivali da je najbolje zidati novu. Sloge ni sporazuma kao da nije bilo, te se ništa vrijednoga nije učinilo. Međutim stara zgrada postojala je sve trošnija i tako je prešle školske godine morao uslijediti zatvor škole.

Kad se je ovo dogodilo seljani Pašmana uvidjevši sada potrebu složnog rada stali su po selu prikupljati priloge u novcu, ulju, drvenoj gradi, te davši i nadnice za jedan i po do dva mjeseca potpuno su preudesili školsku zgradu tako da se privremeno dok se sazida nova moglo ponovno nastaviti prekinutim radom. Za vrijeme vršenja popravka zgrade nekoliko puta dolazila je komisija koja je stavljala svoje primjedbe. Rukovaoci te akcije nastojali su da u svemu zadovolje željama i primjedbama komisije.

Kad je zgrada bila dogotovljena, očekivalo se je da će se škola brzo otvoriti, ali nažalost nada se i ovoga puta pokazala varava, jer je došao konac školske godine, a rad u školi nije bio nastavljen. Djeca su izgubila 1 godinu nauka. Svak je bio tvrdo uvjeren da će bar otvorom nove školske godine škola započeti svojim radom. Evo 2 mjeseca da su škole u drugim mjestima započele radom, a u Pašmanu je škola svejedno zatvorena.

Stanovništvo Pašmana već je u više navrata molilo na Sreskom načelstvu u Biogradu n-m da se podupre njihova akcija za otvor škole. Pučanstvo Pašmana i sada moli Nadležne, da pošto je školska zgrada opravljena, otvori školu u njihovom mjestu.

— m. v. —

Iz Sinja

Razbojnički napadaj na uglednog gradjanina

Sinoć, 29 oktobra, oko 7 sati izvršen je mučki razbojnički napadaj na našeg uglednog građanina g. Vicka Grabovca, starog nacionalnog borca još iz predratnih vremena, vođe sinjskih alkara. G. Vicko Grabovac, po svom običaju, šetao je pokraj gradskog parka i u tami je bio napadnut od, do sada, nepoznatog zločinca iza leđa kamenom od preko 2 kg. težine u potiljak. Uslijed udarca pao je na zemlju onesviješen i pri tome zadobio težu ozlijedu na lijevoj slijepočnici i desnoj nozi. Sva je sreća bila da se u blizini desio neki žandarm s jednom djevojkom koji pođigoše onesviještenog g. Grabovca, ogrezlog u krvi, dok je nepoznati zločinac zaštićen tamom pobjegao preko pazara. G. Grabovac bio je odveden u ambulantu g. Dr. Bojanića koji mu je pružio prvu pomoć, a zatim ga uputio na kućnu njegu. Providnost je htjela da je veliki kamen kojim se hitnuo zločinac pogodio samo 1 cm niže, jer bi u protivnom slučaju nesreća bila mnogo i mnogo teža.

Cjelokupno je gradjanstvo ostalo zaprepašteno radi ovako nečuvenim napadajem na poznatog i zaslužnog građanina, starijega čovjeka, oca mnogobrojne obitelji i čovjeka koji je samo dobra učinio i u varoši i u krajini.

Moramo se pitati, da li je ovo način i sredstvo političkog obračunavanja u jednoj kulturnoj zemlji? Hoće li se već jednom stati na kraj ovim strašnim pojavama po dalmatinskim gradovima i varošima.

Iz Drniša

HLJEBA, HLJEBA GOSPODARU !

Obadov socijalni report

1935 godine suša uniđti seljaku ljetinu i nasta pitanje kako će se seljak iste zime prehraniti. Rodnih godina mjeseca oktobra još se je sredjivala ljetina, a 1935 pojela. Vagoni puni žita i pure trgovcima stižaše.

Ambari seljaka ispraznise se. Stoku nemogaše prodati, a kad je prodaše, nemogaše novu nabaviti. To bijaše pitanje koje kosnu svakog drnišana sa humanim osjećajem, a pogotovo „vodje naroda“ drniške krajine. Osim opštine nitko se ne pobrinu za gladno pučanstvo.

A šta uradiše vodje naroda? Osnovaše glazbu. Poveše akciju i kroz kratko vrijeme sakupiše 30.000 din. doprinosa. Mnogi trgovci darovaše po 1000 dinara, a kad na vratima vidješe izgladnjela prosjaka, nemilosrdno ga otjeraše. Širokogrudni darovatelji tužiše se na krizu, slabe poslove, velike poreze i namete, slabu plaću činovnika. Oni koji najviše vikaše na tadanju krizu, oni koji su „najviše pogodjeni“ dadoše najobilatije doprinose i obećaše stalnu mjesečnu potporu od preko 100 dinara.

Crveni krst provede akciju oko prehrane stanovništva. Ne uspiše, jer je „kriza“ svijetom harala.

Glazbu trebaše za pune želudce, a raja skapavaše.

Instrumenti bijahu provedeni kroz Drniš u svečano iskičenim kolima uz pratnju tjelesne garde.

Trideset hiljada bi sakupljeno za razonodu. Koliko se gladnih moga-še najesti i žednih napojiti?.

Muzika treba. To je potreba 20 vijeka. Za raju ima se tko starati.

Mažuranić pjeva: Hljeba, hljeba gospodaru!

Drniške vodje naroda odgovaraju: Muzike ćeš mjesto hljeba.

Napomena: Isukrstova je nauka: „Napojiti žedne, nahraniti gladne“.

Obad.

ISPRAVAK

U „Tribuni“ od 1 XI izašao je članak iz Drniša pod naslovom: „Nitko nema što Drnis ima“. potpisan pod pseudom „Obod“.

Pošto mnogi u Drnišu misle, da je to Obad-ova reportaža, a da je potpis štamparska grješka te mjesto „a“ štampano „o“ pak svi čitaju, Obad, to sa ovim najodlučnije izjavljujem, da ja nisam pisac članka „Nitko nema što Drniš ima“, a to mogu lako opaziti i svi pismeniji stanovnici Drniša i okolice, jer ono nisu Obadove bodilje.

Gosp. Uredniče, zahvaljujem Vam na dobroti i pozdravlja Vas Vaš

„OBAD“

Sjednica Gradskog vijeća

U nedjelju prije podne u Zemljoradničkoj čitaonici na poljani Kralja Petra održan je sastanak općinskog vijeća. U 9 sati predsjednik gradskog poglavarstva otvorio je sastanak po što je bilo prisutno više od polovine vjećnika. Dnevni red vjeća bio je vrlo obilan. Sastojao se iz 28 točaka. Rješavane su razne molbe, žalbe i predlozi. Poslije polaganja zakletve novih vjećnika izvršena su razna imenovanja prema dnevnom redu. Na molbu Ženske Narodne zadruge za dodjeljivanje stalne pomoći za izdržavanje dječijeg obdaništa odobrena je svota od 300 dinara mjesečno. Prigodom točke gdje je rješavano o molbi službujućih liječnika pri stanici za prvu pomoć nastala je diskusija te je rješeno prema predlogu g. Dr. Poturice da ovu stvar prouči zdravstveni odbor. U pogledu molbe Zajednice doma i škole za izgradnju dječijeg igrališta na Subićevcu rješeno je da se dječije igralište može ustupiti na drugom mjestu. Povodom žalbe firme Milana Grohora protiv gradske uvoznine na suvo grožđe, vijeće je dalo pravo pretsjedniku koji je povisio uvoznine, a odbilo žalbu. Žalba nekoliko šibenskih vlasnika vinotočja protiv ukinuća paušalnog plaćanja trošarine na prodato vino odbijena je, te će vinotočja ubuduće plaćati trošarinu prema faktično prodatoj količini, dok će druge radnje plaćati paušalno. Ovo zato jer vinotočja nemaju stalnu godišnju potrošnju, već ova varira prema sezoni. Osim ovoga rješavano je još o mnogim žalbama i molbama.

Na kraju je predsjednik g. M. Bačinić obrazložio zaključak kojim je otpustio bivšeg financijskog referenta g. Dr Dinka Belamarića, pročitavši presudu okružnog suda, kojom se tužba g. Dr. Belamarića zbog ovoga otpuštanja odbacuje. Vijeće je odobrilo odluku predsjednika o otpuštanju g. Dr. Belamarića. Zatim se g. Bačinić osvrnuo na anonimni cirkular koji je bio upućen vijećnicima a koji je sadržao 10 upita, te je odgovorio na tri tačke, a zatim je prema predlogu jednog vijećnika prekinuo dalje izlaganje, pročitavši samo tekst cirkulara, i naglasivši da će na idućem vijeću dati obašnjenja povodom nekih tačaka. U 2 sata skupština je završena.

Samoubistvo financa u Ražancu

U nedjelju ujutro izvršio je samoubistvo Svilac J. preglednik fin. kontr. u Ražancu na taj način što je iz puške ispalio sebi metak u srce. Uzrok samoubistvu nije poznat, ali izgleda da su ga razmirice u kući natjerale na ovaj korak.

SOKOLKA GLAZBA koncertirala je u nedjelju prije podne na Poljani gdje je izvela lijep program pozdravljen od publike. Dirigirao je g. drž. odvj. Krekić.

M. F. D. „KOLO" uoči dana mrtvih pjevalo je tužaljke na grobiju u prisustvu mase svijeta.

JADRANSKI DAN održaće se u subotu. Pored osialog biće i Jadranska večer. Potanje u idućem broju.

G. BRANIMIR BROZ, bivši sreski načelnik u Šibeniku napustio je naš grad u četvrtak na veće ispraćen od mnogobrojnih prijatelja i poznanika.

OBITELJ ČOK ne slavi ove godine svoju krsnu slavu sv. Dimitrija.

Broj kreveta u Ban. Bolnici povišen je za 100

Juče je posjetila bana Primorske banovine deputacija iz Šibenika u kojoj su bili pr. biskup g. Dr. J. Mileta, pr. episkop g. Dr. I. Đorđević i g. Dr. J. Pasini, primarius bolnice te su intervenisali kako bi se povukla odluka o redukciji kreveta pri bolnici u Šibeniku. Ban g. Dr. Jablanović ljubazno ih je primio, te pošto su mu oni izložili necpravdanost i štetnost ovakove jedne odluke, g. ban je preinačio raniju odluku, te naredio da se broj kreveta u bolnici povisi odmah za jednu stotinu. Tako će sada smanjenje biti za samo 31 krevet od prvobitnog broja.

Ova odluka bana stupa odmah na snagu te se već od danas broj kreveta pri bolnici u Šibeniku povisuje za jednu stotinu.

Na taj način zahvaljujući intervenciji pri episkopa, pr. biskupa te g. Dr. Pasiaia broj kreveta će se opet povisiti na skoro prvobitan broj i na taj način izbjeći će se jednom veli kom zlu.

Gradnja Unske pruge

Kako se javlja iz Beograda uskoro bi se imalo otpočeti sa gradnjom Unske pruge. Prema tom izvještaju sa radovima bi se otpočelo u Knimu! Prema tome trasa pruge bi išla na Bihać—Knin, a ne na Bihać-Zrmanja. Početak gradnje pruge imao bi uslijediti u najskorijem vremenu, pošto je sa firmom Batignol, koja bi trebala graditi prugu postignut sporazum, prema kome je ovo društvo dalo znatne popuste koji isplaćuju veću dužinu varijante Bihać—Knin. Za početak ovih radova zalagao se mnogo g. Niko Novaković, narodni poslanik kojemu treba priznati naročitu zahvalnost.

STRMOGLAVILI SE SA TORNJA ZAGREBAČKE STOLNE CRKVE

— Samoubijstvo dvoje mladih šibenčana —

Juče poslije podne stigla je iz Zagreba tragična i neočekivana vjest da su Srećko Filipi, tipografski radnik, i Nedjeljka Kitarović iz Šibenika izvršili samoubijstvo skočivši sa tornja stolne crkve u Zagrebu.

U subotu po podne, na izgled potpuno miran, rekao je svom drugu Mirku Brkiću da ide poslom u Split, te da ga ovaj zamjeni za par sati toga dana. Tom prigodom predao mu je fotografski aparat, rekavši da mu više ne treba, jer ga puno košta. Na pitanje Brkića gdje ide, ovaj mu je odgovorio da će doznati kada se bude vratio. Pri ovom susretu Brkić nije mogao ništa da primjeti na pokojnom Filipi-u što bi mu dalo povoda, da posumnja u njegove namjere.

Na praznik sv. Svetih pokojnik je otišao kod svoje porodice, odakle se već sutra dan povratio. Uopće poslijednjih dana na njemu niko nije mogao da primjeti neke promjene.

Međutim, mjesto u Split, iste večeri zajedno sa pokojnom Nedjeljkom, Filipi je brzim vozom otišao u Zagreb. Prema izvještajima iz Zagreba juče oko dvanajest sati Srećko i Nedjeljka popeli su se na toranj zagrebačke katedrale koji je visok oko 70 metra i odatle se strmoglavili. Uslijed velike visine, oboje su se potpuno razmrskali o pločnik pred crkvom. Kod samoubice su pronađena oproštajna pisma upućena roditeljima Srećka i Nedjeljke, kao i Tiskari Vitaliani, a osim toga i slika na kojoj su se zajedno slikali.

O uzroku samoubijstva nezna se još ništa. Prema jednoj verziji na ovaj korak su se odlučili zato što Nedjeljka nije mogla naći službu. Uzevši u obzir da je Filipi, i ako još srazmjerno mlad (26 godina), imao platu od preko 2000 din. ova predpostavka ne može doći u obzir. Roditelji pk. Nedjeljke predpostavljaju da je nju na onoj velikoj visini uhvatila nesvjestica, kao što joj se već događalo te da je pala dole a Filipi da je u uzbuđenju skočio za njom. Međutim i ova predpostavka otpada kada se uzmu u obzir oproštajna pisma, koja su kod njih pronađena. Pozitivno se još ništa nezna, dok ne stignu izvještaji iz Zagreba.

Pokojni Filipi već dugi niz godina radio je u Tiskari Vitaliani u početku kao naučnik, a kasnije kao tipografski radnik. Vrijedan, pošten i savjestan na poslu, odličan čovjek i drug, bio je omiljen kako među drugovima tako i kod poslodavca. Uvjek vedar i nasmijan, ljubazan u ophođenju stekao je u svojoj sredini nepodjeljene simpatije.

Njegova bistrina i okretnost na poslu bili su za primjer te je važio kao odličan radnik. Njegova tragična i prerana smrt bolno se dojmila svih onih, koji su ga poznavali. Smrću njegovom izgubljen je jedan odličan čovjek, omiljen drug i vrstan radnik, te će dugo vremena ostati u dragoj uspomeni kod svih onih koji su ga poznavali.

Pokojni Filipi imao je dostà brojnu porodicu. Jednu sestru je podpuno opremio za udaju, dok je drugu prije kratkog vremena poslao u Francusku kod brata. Inače je redovito potpomagao svoju porodicu, naročito braću i sestre.

Jutros 4 XI 1935 iznenada u Zagrebu tragičnom smrću u 26 god. završio je svoj mladenački život naš vrijedni dugogodišnji namještenik i drug

Srećko Filipi

TIPOGRAF, ČLAN S. G. R. J.

Za sobom u rodnom mjestu Betini ostavlja stare roditelje, braću, sestre, kao i vjerne njegove drugove i poslodavce u zavodu, koji žale za njegovom preranom smrću.

Tiskara E. Vitaliani i Sin - Šibenik i osoblje

SPORT

„Osvit"-„Slavija" (Sarajevo)

2:2 (2 2)

Posljednja kvalifikaciona utakmica u III grupi odigrana je u nedjelju u Šibeniku izmedju sarajevske „Slavije" i „Osvita" te se završila nerješenim rezultatom. Cijela igra bila je veoma živa i uzbudljiva. Igralo se oštro, prvenstveno, ali ne grubo. Oba protivnika bila su vrlo fer. Rezultat nije realan. „Osvit" je trebao da pobjedi bar sa jednim golom razlike, što bi se sigurno i desilo da je sudac bio dobar. Uz to domaći su imali i mnogo više zrelih pozicija, a i njihove navale su bile daleko opasnije nego Slavijine. Dosta veliki pah i nemogući sudac odnijeli su „Osvitu" jednu potpuno zasluženu pobjedu.

„Slavija" je igrala vrlo dobro. Njena igra se daleko više svida nego igra „Hajduka". Jedino njenoj navali nedostaju pucači. Najbolji su mu igrači centarhalf, lijevi half, lijevo krilo i centar for. Njihovi napadi su išli uglavnom preko krila i to više lijevog koje je bilo vrlo opasno. Srećom te ga je raspoloženi Bizjak sa uspjehom držao. Kao cjelina gosti su dali dobru igru. Ne kombinuju previše, ali njihova navala ima jako neprecizne šuteve.

Iako nije pobjedio „Osvit" je dao dobru igru. Od posljednjih nekoliko, utakmica koje smo vidjeli ova je najbolja. Počeli su silovito, i u prvim minutima opsjedili gol gostiju. Samo nisu imali sreće u pucanju. Katkada se po nekoliko puta uzastopno pucalo na gol ali je loptu uvijek po neki igrač gostiju više slučajno odbio. U ovom dijelu igre „Slavija" je skrivila pet očiglednih „ruka" koje sudija nije htio da svira, i ako je isključeno da ih nije vidio. Time, a drugim nemogućim odlukama dosta je demoralisao Osvitovu momčad.

Fančević na golu dobar. Za prvi gol on nosi krivicu, jer loptà se odbija pesnicom a ne otvorenom šakom, kao što je on uradio. Od bekova bolji Rončević, koji je odmah u početku II poluvremena povređen tako da je do kraja Osvit igrao sa 10 igrača. U half liniji Bizjak u prvom a Mnuitić u II poluvremenu dali su odlične partije. Ćenić na desnom krilu nije bio rđav. Jedino ne ume dobro da se postavlja. Kacian je bio vrlo dobar, kako na spojci tako i na beku. Rončević III dosta nepokretan i plašljiv, inače dobar. Peričić se često upuštao u driblovanje, i onda kada to nije trebao da radi. Roščić je nešto zaigrao u II poluvremenu ali i to nije bilo najbolje. Kao cjelina ovoga puta tim je dosta dobro funkcionisao. Dodavalo se prilično dobro i dosta pucalo na gol.

Kada je Rončević I izašao iz igre zbog povrijede, Osvit se sa 10 igrača izvrsno držao i bio je opasniji od protivnika.

Sudija g. Višnjić vrlo slab. Pokušavao je na jedan nemoguć način da održi autoritet, a na drugoj strani svirao je pod sugestijom igrača. U početku igre propustio je da svira pet očiglednih „ruka" i time oštetio mnogo „Osvit". Jedanaesterac je svirao onda, kada je „Osvit" bio u mogućnosti da dade gol. Izazvao je opravdan revolt cjelokupne publike svojim nemogućim odlukama.

Golove za „Osvit" dali su Ćenić i Peričić iz jedanaesterca, a za „Slaviju" obà centar for Rajlić.

Publike je bilo oko 1000.